

Verseny: Ágazati vizsgálat a lakossági banki szolgáltatásokról

Az Európai Parlament 2008. június 5-i állásfoglalása a versenyről: ágazati vizsgálat a lakossági banki szolgáltatásokról (2007/2201(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottságnak „Az 1/2003/EK rendelet 17. cikke szerinti ágazati vizsgálat a lakossági banki szolgáltatásokról (végleges jelentés)” című közleményére (COM(2007)0033),
- tekintettel a Bizottságnak a fizetési kártyákról szóló 2006. április 12-i I. időközi jelentésére és a folyószámlákról és a kapcsolódó szolgáltatásokról szóló 2006. július 17-i II. időközi jelentésére,
- tekintettel az egységes piaci lakossági pénzügyi szolgáltatásokról szóló zöld könyvről (COM(2007)0226),
- tekintettel a Bizottság „Egységes piac a 21. századi Európa számára” című közleményére (COM(2007)0724),
- tekintettel a Mastercard EGT-n belüli multilaterális bankközi díjairól szóló, 2007. december 19-i COMP/34.579 Europay (Eurocard-Mastercard) bizottsági határozatra,
- tekintettel a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2006. június 14-i 2006/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (tőkekövetelmény irányelv) (átdolgozott szöveg)¹ és a befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőke megfeleléséről szóló, 2006. június 14-i 2006/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (tőke megfelelési irányelv) (átdolgozott szöveg)²,
- tekintettel a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (pénzforgalmi szolgáltatások irányelv)³,
- tekintettel 2008. január 16-i, második olvasatban elfogadott jogalkotási állásfoglalására a Tanács közös álláspontjáról a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv (a fogyasztói hitelről szóló irányelvtervezet) elfogadása tekintetében⁴,
- tekintettel a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szakpolitikáról (2005–2010) szóló

¹ HL L 177., 2006.6.30., 1. o.

² HL L 177., 2006.6.30., 201. o.

³ HL L 319., 2007.12.5., 1. o.

⁴ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0011.

fehér könyvről szóló, 2007. július 11-i állásfoglalására¹,

- tekintettel a pénzügyi szolgáltatási ágazat további konszolidációjáról szóló, 2006. július 4-i állásfoglalására²,
 - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság jelentésére (A6–0185/2008),
- A. mivel a jól működő, integrált pénzpiac szükséges előfeltétele a lisszaboni napirend megvalósítása, amelynek célja az, hogy az Európai Unió lehessen a legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaság a világon, amely több és jobb munkahely megteremtésével képes a fenntartható gazdasági növekedésre,
- B. mivel a kereskedelmi bankok nélkülözhetetlen szerepet játszanak a monetáris politikai feltételeknek adott esetben a piac, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és a fogyasztók felé történő érvényesítésében,
- C. mivel a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó cselekvési terv kiteljesítéséhez, és ahhoz, hogy a fogyasztók és kereskedők egyaránt és teljes körűen élvezhessék annak előnyeit, jobb lakossági pénzügyi szolgáltatásokra van szükség,
- D. mivel az alapvető banki szolgáltatásokhoz történő hozzáférés – mint például bankszámlanyitás – minden állampolgár joga,
- E. mivel a lakossági banki szolgáltatások fontos szerepet játszanak az Unió gazdaságában a növekedés és a foglalkoztatás, valamint a fogyasztók és kkv-k szempontjából,
- F. mivel az EU-n belül továbbra is fennállnak a fogyasztói politika harmonizálását övező nehézségek, és a pénzügyi termékek jellegükből fakadó komplexitása,
- G. mivel a közösségi versenypolitika fontos a belső piac kiteljesítése és a valóban versenysemleges környezet megfelelő működése szempontjából valamennyi szereplő számára,
- H. mivel a lakossági banki ágazatban a pénzügyi intézmények jogi modelljeinek (bankok, takarékpénztárak, takarékszövetkezetek stb.) és üzleti célkitűzéseinek sokfélesége az európai gazdaság alapvető értéke, amely gazdagítja az ágazatot, megfelel a piac pluralista szerkezetének és segíti a belső piacon a verseny fokozását,
- I. mivel egyensúlyt kell teremteni a fogyasztóvédelem magas foka és az egységes piac megfelelő működése között,

Általános vonatkozások

1. támogatja a Bizottság integrált megközelítését, amely a belső piaci politikáknak a megfelelően célzott ágazati vizsgálatokkal történő támogatásából áll; sajnálatát fejezi ki azonban az ágazati vizsgálat időzítése, valamint amiatt, hogy a vizsgálat nem terjedt ki arra, hogy miként érvényesítik a monetáris politikai feltételeket a lakossági piac

¹ Elfogadott szövegek, P6_TA(2007)0338.

² HL C 303. E, 2006.12.13., 110 o.

felé, és ösztönzi a Bizottságot, hogy kövesse nyomon a munkát, miután a tőkemegfelelési irányelv, illetve az egységes eurófizetési térségről (SEPA), a fizetési szolgáltatásokról és a fogyasztói hitelről szóló irányelv hatásai már a gyakorlatban is megmutatkoztak;

2. sajnálatát fejezi ki, hogy a lakossági banki szolgáltatások ágazati vizsgálata nem kellően veszi figyelembe a szigorúan szabályozott banki ágazat sajátosságait, valamint a kultúra, a szokások és a nyelvek fontosságát a pénzügyi termékek fogyasztók általi kiválasztásában és e termékek védelmében; úgy véli, hogy a fogyasztói mobilitás hiánya az Európai Unióban a bank és az ügyfél között gyakran kialakuló, hosszú távú bizalmi kapcsolatból ered; aggódik amiatt, hogy a Bizottság által a piaci integrációról készített értékelés túl kevés gazdasági mutatóra épül, és következésképpen esetleg nem megfelelően tükrözi a lakossági banki szolgáltatások ágazatának jellemzőit;
3. emlékeztet arra, hogy a versenypolitika hatékony eszköz a belső piac teljessé tételében, de az intenzívebb verseny célként való kitűzése nem vezethet gyengülő kockázatkezeléshez a bankszektorban, és nem veszélyeztetheti a világgazdaság egy különösen fontos és stratégiai ágazatának stabilitását; hangsúlyozza, hogy a piac és a fogyasztók bizalma alapvető fontosságú a pénzügyi szolgáltatások további fejlődésében, továbbá hogy szükség van a fogyasztók pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos tájékoztatásának előmozdítására a fogyasztók piaci résztvevőként betöltött szerepének erősítéséhez;
4. rámutat arra, hogy a nagymértékben felaprózott szabályozási keret akadályozza a határokon átnyúló banki szolgáltatásnyújtás fejlesztését; ezért támogatja a Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy ismét indítsák el a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹ értékelését, amelynek ki kell terjednie az elektronikus kereskedelemről² és az elektronikus aláírásról szóló irányelv³ felülvizsgálatára is annak lehetővé tétele érdekében, hogy ezek hatékonyan elérjék megfogalmazott céljaikat;
5. álláspontja szerint még a pénzmosásra vonatkozó jogszabályok végrehajtása is akadályt jelenthet az ügyfelek mobilitása tekintetében, például a határokon átnyúló folyószámlák nyitása szempontjából, figyelembe véve a bankok által az azonosításra és ellenőrzésre vonatkozóan teljesítendő, változó követelményeket; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje a pénzmosásra vonatkozó jogszabályokban megállapított szabályoknak a fogyasztók mobilitására gyakorolt hatását;

Fogyasztói mobilitás

6. felkéri a Bizottságot, hogy törekedjen a fogyasztói mobilitás elősegítésére és kísérfje figyelemmel a tagállamok előrehaladását annak érdekében, hogy a fogyasztók könnyebben válhassanak szolgáltatót, megerősítve ezzel a szolgáltatók közötti

¹ HL L 271., 2002.10.9., 16. o.

² A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelve (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) (HL L 178., 2000.7.17., 1. o.).

³ Az elektronikus aláírásra vonatkozó közösségi keretfeltételekről szóló, 1999. december 13-i 1999/93/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 13., 2000.1.19., 12. o.).

egészséges versenyt; elérendő célként jelöli meg a szolgáltatás lehető legnagyobb mértékű folyamatosságát a folyószámla megszüntetésekor vagy a szolgáltató megváltoztatásakor is, és el kívánja kerülni a szolgáltatások magas költségekkel járó megkettőzését;

7. sürgeti, hogy a pénzügyi szolgáltatások szabályozásának egyszerűsítése és a fogyasztók mobilitása előtt álló akadályok megszüntetése ne eredményezzen alacsonyabb tagállami fogyasztóvédelmi normákat;
8. javasolja, hogy a mobilitás és a verseny ösztönzése érdekében számlamegszüntetés esetén csak teljes mértékben indokolt költségeket állapítsanak meg, amennyiben egyáltalán szükséges ezek kiszabása; ösztönzi a bankszektort, hogy dolgozza ki a számlák közötti váltás gyors és hatékony eljárásainak legjobb gyakorlatát, figyelembe véve mind az eljárás időtartamát, mind az ahhoz kapcsolódó költségeket; véleménye szerint a folyószámlaváltás nem károsíthatja meg a fogyasztókat; ellenez bármilyen szükségtelen, az ügyfélmobilitást akadályozó szerződéses feltételt;
9. hangsúlyozza, hogy a termékkapcsolás tekintetében egyértelmű különbséget kell tenni az ügyfél és a bank számára egyaránt kedvező, a gazdaság valamennyi ágazatában közös termékkombinációk, valamint a tisztességtelen versenyt eredményező gyakorlatok között;
10. úgy véli, hogy az alapvető pénzügyi szolgáltatásokhoz történő hozzáférés – mint például bankszámlanyitás – minden állampolgár joga, és felhívja a Bizottságot, hogy azonosítsa az e jog gyakorlásával kapcsolatos akadályokat és a lakossági pénzügyi ágazatban a szolgáltatók által követett legjobb gyakorlatokat;

Tájékoztatás és átláthatóság

11. azon a véleményen van, hogy a fogyasztók tájékoztatása alapvető a bankok közötti verseny biztosításához; jobb minőségű és könnyebben olvasható, ezáltal a fogyasztók számára hozzáférhető tájékoztatást sürget; azon a véleményen van, hogy a fenti információk megszerzése a fogyasztók számára jelenleg igen gyakran időigényes és nehézkes;
12. elismeri, hogy ellentét feszül a túlzott mennyiségű tájékoztatás kerülése és a fogyasztók kielégítő tájékoztatásának biztosítása között; az információk mennyisége helyett azok minőségét részesíti előnyben; ezért felhívja a Bizottságot, hogy kérje fel a fogyasztói szervezeteket annak meghatározására, hogy milyen információkat tartanak alapvetőnek ahhoz, hogy a fogyasztók képesek legyenek megfelelő döntéseket hozni;
13. felkéri a Bizottságot, hogy törekedjen arra, hogy a létező nemzeti rendelkezéseket kiegészítve az ágazat a számlanyitást megelőzően biztosítson a fogyasztók számára az összes költséget – ideértve a zárás költségeit is – részletező tömör, uniószerre összehasonlítható összefoglalót; felhívja a Bizottságot, hogy e témában terjesszen elő megfelelő jogszabályjavaslatokat, amennyiben az ágazat nem tartja tiszteletben kötelezettségvállalásait;
14. üdvözli a Bizottság tanulmányát a lakossági befektetési termékek szabályozási környezetéről, és bízik abban, hogy ez a költségek, kockázatok és feltételek megfelelőbb közlését fogja eredményezni, és ezáltal hasznos, határokon átnyúló

összehasonlításokat biztosít;

15. ajánlja, hogy a szolgáltatók hozzanak létre egységes uniós szabványt a fogyasztók számára az alaptermékekkel, az azokhoz kapcsolódó költségekkel és feltételekkel kapcsolatban a szolgáltató által nyújtott tájékoztatásra, amellyel lehetővé tehetik az egyszerű és átlátható összehasonlítást, amelyet jelenleg a kapcsolt termékek nem tesznek lehetővé; az egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében a lakossági pénzügyi termékek értékláncköltségeinek közlésére hív fel; javasolja az ágazatnak, hogy tegyen lépéseket az egész EU-re kiterjedő keresőmotor létrehozásának megvalósíthatósága érdekében, amely lehetővé tenné az egyszerű és ingyenes, határokon átnyúló összehasonlítást;

A fogyasztók lakossági banki tevékenységekkel kapcsolatos oktatása

16. pénzügyi tájékoztatási programok kidolgozására szólít fel, amelyek a fogyasztók tudatosságának növelését célozzák pénzkezelési lehetőségeikkel kapcsolatban;
17. támogatja a Bizottság és a pénzügyi szolgáltató ágazat által tett erőfeszítéseket, amelyek célja, hogy bővítsék a fogyasztók ismereteinek szintjét a pénzügyi szolgáltatási termékekkel kapcsolatban, és szervezzenek oktatási programokat ezen a területen, mivel a pénzügyi szolgáltatási termékek szolgáltatói által nyújtott tájékoztatást a fogyasztóknak meg kell érteniük és fel is kell tudni használniuk;
18. emlékeztet a megfelelő fogyasztóvédelem kiegészítéseként a pénzügyi nevelés kialakításának fontosságára, különösen a lakossági banki szolgáltatások területén (például kölcsönök, jelzálogok, diverzifikált és biztonságos megtakarítás és beruházás tekintetében); felhívja a tagállamokat és a banki ágazatot, hogy tegyenek intézkedéseket és koordinálják azokat a polgárok pénzügyi ismereteinek bővítése érdekében, beleértve a gyermekeket, a fiatalokat, az alkalmazottakat és a nyugdíjasokat is, a fogyasztók nevelése és részvételük megteremtése érdekében, hogy képesek legyenek a jobb, olcsóbb és megfelelőbb szolgáltatások megkeresésére, és a banki ágazatban előmozdítsák a versenyt, a minőséget és az innovációt; emlékeztet arra, hogy a magabiztos befektetők további likviditást biztosíthatnak a tőkepiacok számára;
19. felkéri a tagállamokat, hogy mérlegeteljék a pénzügyi szolgáltatásokért felelős, független nemzeti ombudsman intézményének létrehozását;

Hitelek – nyilvántartások és közvetítők

20. hangsúlyozza a hitelekre és csalásokra vonatkozó, tisztességes és átlátható alapon hozzáférhető, megbízható adatok fontosságát a bankok és más hitelnyújtók számára; ragaszkodik ugyanakkor a fogyasztók személyes adatai védelmének szükségességéhez; felkéri a Bizottságot, hogy azonosítsa az adatok megosztásával kapcsolatos akadályokat és tegyen javaslatot az adatnyilvántartások interoperabilitására, tiszteletben tartva azonban a fogyasztók magánéletét, valamint a hozzáféréshez és helyesbítéshez való jogát; úgy véli, hogy a fogyasztókat tájékoztatni kell a rájuk vonatkozó, hitelekkel kapcsolatos, határokon átnyúló adatlekérések esetén; üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy hitel-nyilvántartási szakértői csoportot hozzon létre annak érdekében, hogy nyújtson segítséget a Bizottságnak ezirányú intézkedéseinek előkészítésében;

21. felhívja a Bizottságot, hogy fokozza erőfeszítéseit a hitelközvetítőkkel (ügynökök vagy brókerek) kapcsolatban a fogyasztóvédelem biztosítása és a homályos értékesítési gyakorlatok elkerülése érdekében, amelyek különösen a kiszolgáltatott fogyasztói csoportokat károsítják; e tekintetben üdvözli a Bizottság arra irányuló kötelezettségvállalását, hogy tanulmányt tesz közzé az uniós hitelközvetítő piac elemzéséről, felülvizsgálva annak szabályozási keretét és megvizsgálva, hogy vannak-e olyan rendelkezések, amelyek hátrányosan érintik a fogyasztókat;
22. felkéri a Bizottságot, hogy az „azonos üzleti vállalkozás, azonos kockázat, azonos szabályok” elvet követve pontosítsa és harmonizálja a közvetítők feladatait és felelősségét, mivel gyakran merülnek fel problémák a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződések értékesítésében, adminisztrációjában és végrehajtásában; rámutat arra, hogy a differenciálatlan, egyenmegoldásokat alkalmazó megközelítés hátrányosan érinti a termékek sokféleségét; felhívja a Bizottság figyelmét az egyértelmű, tömör, olvasható és díjmentes tájékoztatás és a fogyasztó személyére szabott tanácsadói szolgáltatások közötti különbségre;

Bankok közötti együttműködés

23. üdvözli, hogy a Bizottság tovább vizsgálja a bankok közötti együttműködést annak megállapítása érdekében, hogy az ilyen együttműködés eredményezhet-e gazdasági és fogyasztói előnyöket, illetve hogy vezethet-e a verseny korlátozásához; hangsúlyozza azonban, hogy a bankok közötti együttműködés – például decentralizált hálózatokban működő hitelintézetek –előnyökkel járhat a gazdaság és a fogyasztók számára, és ezért gondos elemzésre és elfogulatlan megközelítésre van szükség;
24. azon a véleményen van, hogy a takaré- és szövetkezeti bankok más hitelintézetekkel együtt jelentős mértékben hozzájárulnak a helyi gazdaság finanszírozásához és a térségekben rejlő lehetőségek kibontakoztatásához, valamint elősegítik a pénzügyi szolgáltatások hozzáférhetőségét valamennyi ügyfél számára; hangsúlyozza, hogy a plurális bankpiacok és a szolgáltatók sokszínűsége előfeltételei a versenynek az egész EU bankpiacán, feltéve, hogy a verseny nem torzul és minden piaci résztvevő számára egyenlő versenyfeltételeket biztosítanak az „azonos üzlet, azonos kockázatok, azonos szabályok” elv alapján;
25. fenntartja, hogy a független hitelintézetek közötti megkülönböztetésmentes együttműködés – a közöttük zajló verseny megőrzésével – nagyobb hatékonyságot eredményez, és a végfelhasználók számára a szolgáltatások nagyobb interoperabilitását és változatosságát biztosítja, segítheti az ágazat működését és hozzájárul a fenti célkitűzések eléréséhez;

Fizetési rendszerek

26. bízik abban, hogy a SEPA és a fizetési szolgáltatásokról szóló irányelv megoldást nyújt a fizetési infrastruktúrára vonatkozó ágazati vizsgálat során azonosított szétszabdaltságra és a verseny hiányára; emlékeztet arra, hogy a SEPA első szakasza 2008. január 28-án lépett hatályba, és integrált klíring- és elszámolási platformokat igényel, amelyek ugyanazon szabályok és technikai szabványok alapján működnek; hangsúlyozza, hogy a SEPA-hoz való hozzáférés kritériumainak tisztességesnek és átláthatónak kell lenniük, és az irányításnak figyelembe kell vennie a rendszerben levő összes érdekelt felet, nem csak a pénzügyi intézményeket; emlékeztet arra is, hogy a

fizetési szolgáltatásokról szóló irányelv úgy rendelkezik, hogy a fizetési rendszerekhez való hozzáférésben ne legyen más megkülönböztetés, mint amely a kockázatok kivédéséhez, illetve a pénzügyi és működési stabilitás védelméhez szükséges; rámutat arra, hogy a közösségi politikák semlegességének elve szerint semmilyen egyedi fizetési módszert nem lehet előnyben részesíteni a másikkhoz képest, és a különböző fizetési rendszerek használatával kapcsolatos költségeknek átláthatónak kell lenniük, hogy a fogyasztók a tények teljes ismeretében választhassák meg a fizetési módot;

27. felhívja a Bizottságot annak vizsgálatára, hogy a fizetési szolgáltatásokról szóló irányelv átültetése csökkenti-e a fizetési elszámolási szolgáltatók számát, valamint arra, hogy azonnal tegyen lépéseket, ha a nagyobb szolgáltatók monopolhelyzetbe kerülnek, ami csökkenthetné a versenyt;
 28. megjegyzi, hogy a Bizottság és sok nemzeti versenyhatóság számos alkalommal kijelentette, hogy a multilaterális bankközi díjakat (MIF) az EK-Szerződés 81. cikke önmagukban nem tiltja; ennek ellenére megállapítja, hogy a közelmúltban a Bizottság a MIF-rendszer és a közösségi versenyjog összeegyeztethetőségére összpontosította a figyelmét; azt ajánlja, hogy a Bizottság javasoljon egyértelmű iránymutatásokat és mutatókat a piaci hiányosságok helyesbítésére; emlékezteti a Bizottságot, hogy a jogbiztonság fontos a piaci szereplők és az új piacra lépők számára szolgáltatásaik továbbfejlesztéséhez és innovációjához;
 29. úgy véli, hogy nagy szükség van a multilaterális bankközi díjak kezelésére vonatkozó módszerek és szabályok pontosítására a kártyás fizetések, valamint a bankjegykiadó automatákra és nem kártyás fizetésekre vonatkozó bankközi díjak kiszámítási mechanizmusa esetében; emlékeztet arra, hogy a közvetlen terhelési és hitelátutalási rendszerek – mint például a SEPA rendszerek – támogatják a két fizetési szolgáltató által közösen kínált és két fogyasztó által közösen igényelt szolgáltatásokat, úgynevezett hálózati hatásoknak köszönhetően teremtve gazdasági előnyöket; javasolja a Bizottságnak, hogy állapítson meg a multilaterális – és ezúton a Bizottság tudomására jutó – bankközi díjak számítási módszerének a piaci szereplők által végzett meghatározására vonatkozó kritériumokat, és azt közölje valamennyi érdekelttel, biztosítva a ténylegesen versenysemleges környezetet és valamennyi versenyszabály érvényesítését;
 30. emlékezteti a Bizottságot, hogy egyenlő mértékben fontos a díjakra és árakra összpontosítani és az ágazatban nagyobb átláthatóságot megvalósítani a fizetési termékek és szolgáltatások jellemzőinek, illetve az őket felhasználóként megillető jogoknak és kötelezettségeknek a fogyasztók felé történő kommunikációja terén, így ösztönözve a fokozottabb versenyt a piacon;
- o
- o o
31. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Központi Banknak és az európai bankfelügyelők bizottságának.